

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyně Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **B. Q. P.**
st. přísl. S. s. a.

zast. Organizací pro pomoc uprchlíků, z. s.
sídlem Poděbradská 5, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2024, č. j. OAM-1077/DS-D03-P09-2023,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a napadené rozhodnutí

1. Žalobce podal žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2024, č. j. OAM-1077/DS-D03-P09-2023 („napadené rozhodnutí“), které nabylo právní moci dne 10. 1. 2024.

Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“).

2. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 31. 10. 2023. Při poskytnutí údajů k žádosti sdělil, že nepatří k žádné církvi a není členem žádné politické strany. V USA neměl žádné stálé bydliště, cestoval po zemi. Do České republiky žalobce přijel poprvé před několika lety. Pobýval také v Německu, Dánsku a Nizozemí. Z Nizozemí byl transferován do České republiky. Žalobce na dotaz sdělil, že si je vědom toho, že zde má stále platné pobytové oprávnění. V České republice mu bylo vydáno povolení k pobytu za účelem soužití s partnerkou. Dále uvedl, že má problémy s pamětí a psychologické potíže. Potřebuje zdravotní péči. V Bohnicích v minulosti absolvoval léčbu, byly mu předepsány léky, po kterých se cítí lépe. Chtěl by se dále léčit a žít v České republice. Potřebuje zdravotní péči, jídlo a střechu nad hlavou. Nezvládne si sám uspořádat život a vyřešit běžné situace např. v bance a na úřadech. Nechce se vracet do USA, ublížili mu tam. V rámci léčby psychických problémů tam dostával elektrošoky do hlavy, z toho důvodu také odjel do Evropy. Žalobce byl mnohokrát ve vězení v Německu a v Nizozemí, ale nikdy za spáchání trestného činu. Jednalo se o přestupky jako je spaní na ulici či jízda bez jízdenky. V České republice žalobce nebyl trestně stíhán.
3. Při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 21. 11. 2023 žalobce sdělil, že se cítí zdravotně dobře, byl vyšetřen lékařem v Zastávce. Užívá léky na schizofrenii, které mu lékař předepsal. Má středoškolské vzdělání, ve vlasti vykonával různé práce na krátkodobý úvazek, má invalidní důchod. Ve vlasti má matku, která žije v Kalifornii, příležitostně s ní je v kontaktu. V USA má žalobce dům po otci a nějaký movitý majetek, v České republice nemá nic. Po otci zdědil nějaké akcie, žil z jejich prodeje. V Praze má jednoho známého, s bývalou partnerkou není v kontaktu.
4. V USA byl žalobce obviněn z padělání řidičského průkazu. Jiné problémy tam neměl. Kvůli svým psychickým problémům byl opakovaně hospitalizován. Z nemocnice byl propuštěn, přestože nebyl úplně uzdraven. Do vlasti se nechce vrátit, v USA je nutné všude jezdit autem, je to nebezpečné a on je z toho nervózní. Také tam nemá zdravotní pojištění, proto je těžké dostat se k dobrému lékaři. Žalobce nemůže pracovat a soukromé pojištění je velmi nákladné. Nestačily by mu na to jeho finanční prostředky. V Evropě je jeho život lepší, i zdravotní péče je lepší než v USA.
5. Žalovaný při rozhodnutí o žádosti žalobce vycházel z jeho výpovědi a z Informace OAMP, Hodnocení spojených států amerických jako bezpečné země původu, ze dne 14. 12. 2023 („Informace OAMP“). Dospěl k závěru, že USA lze v případě žalobce považovat za bezpečnou zemi původu. Žalobce neprokázal, že by tomu tak být nemělo. Kromě obvinění z padělání řidičského průkazu v USA žádné problémy neměl. Žalobci byla v jeho vlasti poskytována potřebná zdravotní péče, byl tam i opakovaně hospitalizován a má k dispozici léky na své onemocnění. Žalovaný neshledal důvodnou námitku žalobce, že byl z hospitalizace propuštěn před celkovým vyléčením, neboť to není v současné době u schizofrenie možné. Žalobce má dle svých tvrzení středoškolské vzdělání, měl různé práce na krátkodobý úvazek, má invalidní důchod a po otci zdědil movitý i nemovitý majetek. Zjevně tedy má finanční prostředky na zajištění svých životních potřeb i zdravotní péče ve vlasti. Domněnku, že má příliš mnoho prostředků na to, aby obdržel základní zdravotní pojištění, ale asi příliš málo na to, aby si mohl dovolit soukromé pojištění, žalovaný označil za absurdní. Ve vlasti žalobce navíc žije jeho matka. Důvody žádosti spočívající v tom, že

v Evropě má žalobce lepší život a je zde lepší zdravotní péče, kterou by si musel ve vlasti hradit, neopodstatňují udělení mezinárodní ochrany.

II. Žaloba

6. Žalobce má za to, že v jeho případě USA nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný neshromáždil dostatek aktuálních a relevantních podkladů pro vydání rozhodnutí. Nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a výrok napadeného rozhodnutí proto nemá dostatečnou oporu ve správním spisu.
7. Žalovaný v napadeném rozhodnutí téměř s žádnými informacemi o zemi původu žalobce nepracuje. Použil Informaci OAMP, která však odkazuje pouze na zcela obecné skutečnosti, jež žádným způsobem nesouvisí s důvody žádosti žalobce. Informace OAMP byla vypracovaná žalovaným pro účely zařazení USA na seznam bezpečných zemí, nikoliv pro účely posouzení konkrétní žádosti žalobce. Informace OAMP nezohledňuje individuální důvody žalobce a nelze ji proto považovat za přesnou, jak vyžaduje § 23c písm. c) zákona o azylu.
8. K rozložení důkazního břemeno v tomto typu řízení žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č.j. 5 Azs 66/2008-70. Jakkoli z něho plyne, že je zvýšeno důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu, neznamená to, že by se celé důkazní břemeno kompletně přesunulo na žadatele a že žalovaný by mohl rezignovat na shromáždění přesných a aktuálních informací z různých zdrojů o zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu. Povinnost zjistit stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, vyplývá z § 3 správního řádu. Nese ji správní orgán i v případě, že cizinec pochází z bezpečné země původu.
9. Žalobce také nesouhlasil s argumentací žalovaného, že usiluje o mezinárodní ochranu čistě účelově, s cílem legalizovat svůj další pobyt na území. V této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č.j. 5 Azs 6/2011-49. Má za to, že ve správním řízení uvedl skutečnosti, které mohou být relevantní minimálně ve vztahu k udělení doplňkové ochrany.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti, které žalobce tvrdil, a shromáždil k nim relevantní a aktuální informace o situaci v zemi původu. Vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci a má za to, že přijaté řešení odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je dostatečným způsobem odůvodněno.
11. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, žalovaný uvedl, že v případě bezpečných zemí původu leží hlavní odpovědnost za prokázání skutečnosti, že zde dochází k nedodržování mezinárodních závazků a porušování práv občanů, na žadatelích. Žalobce tomuto požadavku nedostál.
12. Žalobci byla dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Žalobce uvedl, že se s obsahem podkladů nechce seznámit ani se k nim nechce vyjádřit či je doplnit.
13. Jediným důvodem, pro který žalobce požádal o mezinárodní ochranu v České republice, je jeho snaha legalizovat si zde pobyt a mít přístup k místnímu zdravotnímu systému, za účelem léčby svého onemocnění. Takové skutečnosti však nemohou být důvodem pro

udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, sp.zn. 7 Azs 117/2004, podle něhož azylové řízení slouží k ochraně cizinců pociťujících důvodnou obavu z pronásledování v zemi původu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, („s.ř.s.“), ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu]. Ve věci rozhodoval bez jednání, neboť pro to byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
15. Žaloba není důvodná.
16. V posuzované věci byl aplikován § 16 odst. 2 zákona o azylu, podle něhož se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, pokud žadatel neprokáže, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Podle § 16 odst. 4 zákona o azylu platí, že pokud jsou-li předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
17. Podle § 2 bodu 22 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, jsou Spojené státy americké považovány za tzv. bezpečnou zemi původu. Takovou zemí se podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu rozumí „*stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo §14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.*“
18. Postup označení určitého státu za bezpečnou zemi původu je v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice). Předtím, než je konkrétní země zapsána na vyhlášený, platný a účinný seznam bezpečných zemí původu, musí kompetentní orgán shromáždit dostatečné informace o předmětné zemi (§ 23c zákona o azylu) a průběžně je aktualizovat (srov. čl. 37 procedurální směrnice). Přitom musí mimo jiné zohlednit zejména informace z jiných členských států, od Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Rady Evropy a jiných významných mezinárodních organizací.
19. Z bodu 46 preambule procedurální směrnice vyplývá, že se členské státy mohou rozhodnout, zda budou posuzovat bezpečnost země původu případ od případu, nebo zda označí země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. Česká vnitrostátní úprava zvolila variantu seznamu bezpečných zemí původu, který se nejméně jedenkrát v kalendářním roce přezkoumává. Podle § 86 odst. 4 zákona o azylu ho stanoví vyhláškou ministerstvo

vnitru. Jak je uvedeno v procedurální směrnici, rozhodujícím faktorem pro posouzení odůvodněnosti žádosti o mezinárodní ochranu je míra bezpečnosti žadatele v zemi jeho původu. Pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak (bod 40 preambule). Na druhou stranu, označení třetí země jako bezpečné země původu nemůže být absolutní zárukou bezpečnosti státních příslušníků dané země. Hodnocení, z něhož toto označení vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými. Proto je důležité, aby v případě, kdy žadatel prokáže, že v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou, nebylo označení země jako bezpečné považováno v jeho případě za směrodatné (viz bod 42 preambule).

20. Podle čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice platí, že třetí zemi, která je v souladu s touto směrnici označena za bezpečnou zemi původu, lze po jednotlivém posouzení žádosti považovat ve vztahu k určitému žadateli za bezpečnou zemi původu, pouze pokud: a) žadatel má státní příslušnost této země, nebo b) žadatel je osobou bez státní příslušnosti a dříve v této zemi běžně pobýval, a zároveň žadatel nepředložil žádné závažné důvody pro to, aby tuto zemi nebylo možno v jeho konkrétní situaci považovat za bezpečnou a mohl tak být uznán za osobu požívající mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU. Toto pravidlo koresponduje s § 16 odst. 2 zákona o azylu.
21. Koncept tzv. bezpečné země původu je tedy aplikován jako určitý odklon od standardního způsobu meritorního řešení věci, a to za pomoci konstrukce vyvratitelné domněnky, která je nastolená ze zákona. Označení země za bezpečnou přenáší břemeno tvrzení a břemeno důkazní na stranu žadatele (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2020, č. j. 6 Azs 209/2020-29, bod 10). Aby žadatel unesl důkazní břemeno, musí nejen tvrdit relevantní skutečnosti z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Nejvyšší správní soud v rozsudku uvedl, že „žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“
22. Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č.j. 10 Azs 232/2020-32, bod 6). Musí uvést natolik ucelená, přesvědčivá a relevantní fakta, aby z nich bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování či vážné újmy v zemi původu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2020, č.j. 9 Azs 185/2020-30, bod 14). Bylo tedy na žalobci, aby prokázal, že domněnka bezpečnosti Spojených států amerických v jeho případě neplatí.

23. S ohledem na rozložení důkazního břemene v tomto typu řízení a tvrzení uváděná žalobcem není důvodnou námitka nedostatečného zjištění skutkového stavu ze strany žalovaného. Žalovaný při posouzení žádosti žalobce vyšel z Informace OAMP, která dokládá, že USA obecně splňuje podmínky tzv. bezpečné země původu uvedené v procedurální směrnici a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č.j. 10 Azs 161/2022-56, publ. pod č. 4410/2022 Sb. NSS). Ostatně žalobce nezpochybňuje, že by Informace OAMP splnění těchto podmínek nedokládala. Tím žalovaný dostal své povinnosti dostatečně zjistit skutkový stav. V případě použití institutu bezpečné země původu nemá žalovaný povinnost zjišťovat informace o zemi původu ve stejném rozsahu jako u „plného“ meritorního posouzení žádosti.
24. Za této situace bylo na žalobci, aby v řízení před správním orgánem tvrdil a v rámci svých možností prokázal, že u něj existují důvody, které mohou být potenciálně relevantní pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany, tj. důvody, které by bylo možné považovat za pronásledování nebo vážnou újmu a při splnění dalších podmínek by mohly vést k udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Takové skutečnosti ale žalobce neuvedl a domněnku bezpečnosti země nevyvrátil. Jím uváděné důvody byly poměrně neurčité, směřovaly k nedostatku zdravotní péče ve Spojených státech amerických, žalobce hovořil o problémech souvisejících se svým onemocněním. Absentovala však důkazně podpořená konkrétní tvrzení, ze kterých by plynulo, že žalobci v jeho vlasti skutečně hrozí vážná újma. Ostatně o riziku vážné újmy žalobce nehovoří ani v žalobě, poukazuje pouze na (blíže nespecifikované) individuální důvody své žádosti. Soud se proto musí ztotožnit s žalovaným v tom, že žalobce domněnku bezpečnosti své vlasti ve vztahu ke své osobě nevyvrátil.
25. Z pohovoru vedeného s žalobcem vyplynulo, že žalobce nechce žít ve své vlasti, ale chce žít v Evropě, protože zde má (z různých důvodů) lepší život. Žalobci lze sice přisvědčit, že snaha o legalizaci pobytu svým způsobem provází všechny žádosti o mezinárodní ochranu a sama o sobě neodůvodňuje zamítnutí žádosti o mezinárodní ochrany (viz též Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011-49, na který odkazoval žalobce). V jeho případě však nebyly dány důvody, pro které by měla být jeho žádost posouzena mimo zjednodušený režim tzv. bezpečných zemí původu.

V. Závěr a náklady řízení

26. Krajský soud neshledal žalobu důvodnou, proto ji zamítl (§ 78 odst. 7 s.ř.s.). Neshledal ani jiné důvody, pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit.
27. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel,

jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 6. června 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně